

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

בפני כב' השופט חאלד כבוב

המבקש

בארי לנואל

ע"י ב"כ עו"ד עמית מנור ו/או יוקי שמש
מרח' ברקוביץ 4 תל אביב 64238
טל': 03-6075001 ; פקס: 03-6075029

נגד

המשיבים

1. גליה מאור
2. איתן רף
3. צבי איצקוביץ
4. עוזי רוזן
5. בנימין נווה
ע"י ב"כ עו"ד רם כספי ו/או עמית לייזרוב
ממשרד כספי ושות'
מרח' יעבץ 33 תל אביב 65258
טל': 03-7961000 ; פקס: 03-7961001
6. עדנה נפתלי
7. יוסף הורוביץ
8. אמנון זיידנברג
9. שוקי יהושע אורן
10. יורם מוסקוביץ
11. דן מאירי
12. אהוד אדוארד מוברמן
13. אהוד שפירא
14. מיכאל בר חיים
15. זלמן סגל

16. סומך חייקין- רואי חשבון
המשיב 16 ע"י ב"כ עו"ד ניר לשם ו/או אמיר בן ארצי
ממשרד ניר כהן, לשם ושות', עורכי דין
רח' ברקוביץ 4 תל אביב 64238
טל': 03-6968270 ; פקס: 03-6968277

17. קוסט פורר גבאי את קסירר- רואי חשבון
ע"י ב"כ עו"ד ד"ר גיל אוריון ו/או שוני אלבק
ממשרד פישר בכר חן וול אוריון ושות'
רח' דניאל פריש 3 תל אביב 6473104
טל': 03-6944111 ; פקס: 03-6091116

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

18. בנק לאומי לישראל בע"מ
19. בנק לאומי ארה"ב
20. לאומי בנק פרטי בע"מ - לשעבר בנק לאומי שוויץ בע"מ
21. בנק לאומי לוקסמבורג S.A
22. חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ
המשיבים 18-22 ע"י ב"כ עו"ד ד"ר ישראל לשם ו/או דרור קדם
ממשרד מיתר ליקוורניק גבע לשם טל ושות'
מדרך אבא הלל סילבר 16 רמת גן 5250608
טל': 03-6103100 ; פקס : 03-6103111

תנ"ג 14-12-68211:

1. בצלאל בן ציון2. אברהם ברק <p>ע"י ב"כ עו"ד יצחק אבירם ועו"ד שחר בן מאיר
מרח' אבא הלל סילבר 12 רמת גן
טל': 03-6110505 ; פקס : 03-7522095</p>	המבקשים

נגד

1. בנק לאומי לישראל בעמ2. שלמה פרגמנט3. רות ארד4. מיכאל בר חיים5. יעקב גולדמן6. נורית סגל7. ברוך בהט8. רננה גוטמן9. מאיר דיין10. דב מישור11. עמיר מקוב12. ורד ריכמן13. יוסף סדריק אוליבסטון14. שוקי יהושע אורן15. נחום ביטרמן16. דב גלבוש17. יוסף הורוביץ18. דן מאירי19. אהוד מוברמן20. זאב נהרי21. רקפת רוסק עמינח22. אהוד שפירא23. ישראל גלעד	המשיבים

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

- 24. שלמה ינאי
- 25. אברהם רמי גוזמן
- 26. יעקב משעל
- 27. צבי קורן
- 28. צפורה גל
- 29. אריה גנס
- 30. דורון כהן
- 31. אפרים צדקה
- 32. דניאל צידון
- 33. משה דברת
- 34. מרים כץ
- 35. איתן רף
- 36. גלית מאור
- 37. עוזי רוזן
- 38. בנימין נווה
- 39. צבי איצקוביץ
- 40. ברוך לדרמן
- 41. משה וידמן
- 42. עדנה נפתלי
- 43. סומך חייקין רואה חשבון
- 44. קוסט פורר גבאי את קיסרר

החלטה בבקשה למינוי ועדת תביעות בלתי תלויה

מבוא:

1. בפניי בקשה אשר הוגשה על ידי קבוצת הבנק, לאישור הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה ולעיכוב ההליכים בתיק על מנת לאפשר לוועדה כאמור לפעול ולהגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק.

הבקשה להקמת ועדת תביעות בלתי תלויה הוגשה לאחר שכבר הוגשו בשם הבנק שתי בקשות לאישור תביעות נגזרות.
2. השאלה העיקרית בה נדרש אני להכריע היא מתי ובהתקיים אילו תנאים ייטה בית המשפט לאפשר לחברה מהלך של הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה תוך עיכוב ההליכים המשפטיים, וזאת לאחר שכבר הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת?

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

רקע והשתלשלות העניינים בתיק:

3. ביום 1.9.2013, הגיש המבקש, בארי לנואל, בקשה לאישור תביעה נגזרת בצירוף תביעה נגזרת (להלן: "הבקשה לאישור המקורית") וזאת בשם בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") בגין מעשים ומחדלים של נושאי משרה בכירים בבנק אשר הסבו לבנק לפי הנטען נזקים כספיים בסכומים העולים כדי מאות מיליוני שקלים. הבקשה הוגשה כנגד שישה משיבים (נושאי משרה בכירים בבנק וכן הבנק עצמו) כאשר סכום התביעה עמד על 340 מיליון ש"ח. המשיבים הגישו תגובה לבקשה לאישור המקורית, המבקש הגיש תשובה לתגובה וכן הוגשו מספר בקשות מקדמיות, הכל כפי שפירטתי בהחלטות קודמות בתיק.

קבעתי גם מועד לשמיעת ההוכחות בבקשה לאישור המקורית אך מועד זה נדחה משום בקשות שונות שהוגשו על ידי הצדדים וכן נוכח דיווח מידי של הבנק ממנו עלה כי הבנק צופה שבקרוב הוא יגיע להסדר עם משרד המשפטים האמריקאי בפרשה שזאת התביעה דן.

הצדדים עדכנו את בית המשפט שהם החלו בסיג ושיח ביניהם לבחינת אפשרות פתרון המחלוקות הואיל והבנק מצוי בשלבים מתקדמים של משא ומתן עם הרשויות בארצות הברית בקשר עם החקירה מושא הבקשה לאישור המקורית. בהמשך, קיימתי ישיבת תזכורת בנדון וישיבת תזכורת נוספת התקיימה ביום 24.12.2014 במהלכה עתרו הצדדים במשותף לקביעת מועד תזכורת נוסף נוכח פרסום בכלי התקשורת בדבר העובדה כי הבנק הגיע להסדרים עם שתי רשויות בארצות הברית וכי הסכום שמשלם הבנק לשתי הרשויות מסתכם בסך של כ-400 מיליון דולר (הסכום לפי הפירוט כולל גם עלויות נוספות שהיו כרוכות בהסדר). בתום דיון התזכורת, ובהתאם למוסכם בין הצדדים, אפשרתי למבקש לתקן את הבקשה לאישור תביעה נגזרת בתוך 21 ימים מיום הדיון. כמו כן אפשרתי למשיבים להגיש תגובה לבקשת האישור המתוקנת גם כן תוך 21 ימים מיום קבלת הבקשה המתוקנת. הוספתי וקבעתי את התיק לשמיעת הוכחות בבקשת האישור ליום 23.2.2015.

ביום 6.1.2015 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור התביעה הנגזרת, הכל בהתאם להסכמה שהייתה בין הצדדים בישיבת התזכורת מיום 24.12.2014 וזאת הוגשה כנגד 22 משיבים כמפורט בכותרת מסמך זה ובמסגרתה נטען כי נושאי המשרה הנתבעים הסבו לקבוצת לאומי נזקים כספיים המסתכמים בסכום של 2.14 מיליארד ש"ח, להבדיל מהסכום של 340 מיליון ש"ח בבקשה לאישור המקורית.

4. בין לבין, הסתבר שהוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת נוספת על ידי מבקשים אחרים כנגד המשיבים בבקשה לאישור דן וכנגד משיבים נוספים, בסך הכל 44 משיבים (בהליך תנ"ג

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

14-12-68211), הכל כמפורט בכותרת בקשה זו, בחלקה השני (להלן: "הבקשה לאישור הנוספת" או "הבקשה הנוספת").

הבקשה הנוספת הוגשה ביום 31.12.2014 ונקבעה לדיון בפני כב' השופטת רונן ועם הגשתה של הבקשה הוגשו מספר בקשות לבית המשפט וביניהן בקשות למחיקה על הסף, לעיכוב הליכים, לאיחוד דיון לצירוף הליכים נוספים ובקשות נוספות וביניהן העתירה נשוא בקשה זו, שהוגשה בשלב מאוחר יותר, להתיר לבנק להקים ועדת תביעות בלתי תלויה.

5. ביום 16.2.2015 ניתנה על ידי החלטה ראשונית בשלל הבקשות במסגרתה זימנתי את הצדדים לשתי הבקשות לאישור לדיון ראשוני שיתקיים בפניי, במסגרתו אפשרתי לצדדים להשלים טיעונים בעל פה בכל הנוגע לבקשות השונות בתיק (למעט הבקשה שהוגשה על ידי התובעים בת"א 33397-11-14 (בעלי מניות בבנק אשר הגישו תביעת קיפוח נגדו) שלא התרתי צירופם לדיון עד אשר תתקבלנה החלטות בנוגע לבקשות שהוגשו על ידם בשלב מאוחר).

תמצית הבקשה למינוי ועדת תביעות בלתי תלויה:

6. ב"כ המשיבים 18-22 עו"ד לשם הגיש לבית המשפט ביום 19.2.2015 הודעה בכתב כי דירקטוריון הבנק החליט, בכפוף לאישור בית המשפט, ככל שאישור זה נדרש, למנות ועדת תביעות מיוחדת בלתי תלויה (להלן: "ועדת התביעות" או "הוועדה") לבחינת הדרישות, לרבות אלה הכלולות בבקשה לאישור זו ובבקשת האישור הנוספת (ככל היא לא תימחק על הסף), להגיש תביעות כנגד נושאי משרה ומשרדי רואי חשבון של הבנק וכן ביחס לדרך הפעולה המשפטית הרצויה לבנק לאור מכלול ההתרחשויות בקשר לפרשת לקוחותיו שהם נישומי מס בארצות הברית.

הבנק עתר לבית המשפט בשתי בקשות:

- א. לאשר את הקמת ועדת התביעות הבלתי תלויה.
- ב. להורות על עיכוב ההליכים בתיק למשך ארבעה חודשים על מנת לאפשר לוועדת התביעות לפעול ולהגיש את המלצותיה לדירקטוריון הבנק.
7. המבקשים ציינו שלאחר ניהול הליכי חקירה ממושכים ומורכבים על ידי הרשויות בארצות הברית שנמשכו מעל לשלוש שנים, הם הגיעו להסדרים עם רשויות בארצות הברית לפיהם

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

הודתה קבוצת הבנק כי סייעה ללקוחות הבנק שהם נישומי מס בארצות הברית לחמוק מתשלומי מס בארצות הברית.

בגין מעשים אלה הוגשו כאמור מספר הליכים כנגד קבוצת הבנק, ועוד הופנו לקבוצה פניות מבעלי מניות בבנק ומגורמים הקשורים לבעלי מניות בבנק, לרבות גופים מוסדיים שונים, בקשר עם הבקשות לאישור התביעות הנגזרות. כמו כן, המפקח על הבנקים מקיים ביקורת בכל הקשור לאירועים האמורים ובתקשורת אף פורסם כי מתנהלת בדיקה של צוות בדיקה שהוקם על ידי היועץ המשפטי לממשלה לבחינת האירועים העומדים בבסיס הבקשות לאישור.

על רקע זה ונוכח העובדה שעד כה לא הייתה לדירקטוריון הבנק אפשרות מעשית ועניינית לקיים דיון מקיף בנושא בחינת האחריות של גורמים שונים לאירועים מושא הבקשות לאישור, החליט דירקטוריון הבנק, בכפוף לקבלת אישור בית המשפט, למנות ועדת תביעות מיוחדת בלתי תלויה שרוב חבריה הם גורמים חיצוניים לבנק, על מנת שתבחן את מכלול ההיבטים הנוגעים לפרשת הלקוחות האמריקאים ובכלל זה תמליץ לדירקטוריון הבנק על דרכי הפעולה הרצויות, בין היתר, בקשר לדרישות להגיש תביעות כנגד נושאי משרה ורואי חשבון.

8. למען תקינות ההליך והוכחת היעדר כל משוא פנים קבע דירקטוריון הבנק כי ועדת התביעות תורכב מחמישה חברים, והם: שני שופטים בדימוס (הנשיא גורן והשופטת אפעל-גבאי), שני פרופסורים למשפטים שאחד מהם מכהן כדירקטור חיצוני בבנק והשני איש אקדמיה מומחה (פרופ' שטרן שהחל ככהונתו כדירקטור חיצוני בבנק זמן רב לאחר האירועים נשוא הבקשות ופרופ' חנס מומחה בעל שם בתחום דיני התאגידים והממשל התאגידי) ועו"ד סאמט המכהן גם הוא כדירקטור חיצוני בבנק והחל כהונתו זמן רב לאחר האירועים נשוא הבקשות לאישור.

הבנק הוסיף וציין שבנסיבות העניין מתקיימים כל התנאים למינוי ועדה שכזו, הכל בהתאם למתווה שנקבע בהחלטת בית המשפט בתנ"ג (מחוזי ת"א) 11-10-32690-10 **גוטליב נ' איילון אחזקות בע"מ** (3.9.2012) (להלן: "**פרשת גוטליב**"), על אף שההליך דגן כבר החל: המועד הראשון שבו היה לבנק טעם והיגיון למינוי הוועדה הוא רק עתה עם חתימת ההסדרים; הוגשה בקשת אישור מתוקנת זה עתה שהקיפה התייחסות לכלל הטענות בגין המעשים נשוא חקירת רשויות החקירה האמריקאיות; הבירור במסגרת מוסדות הבנק הפנימיים ישרת באופן מיטבי את טובת הבנק שהיא ביסוד המוסד של התביעה הנגזרת; הבירור במוסדות הבנק הפנימיים יכול ויהיה יעיל ומהיר יותר מהדיון בבית המשפט; לבנק הזכות המהותית לבחון את הדרישות להגשת תביעה כזו באמצעות מוסדותיו הפנימיים; הפקדת מלאכת הבדיקה בידי ועדת תביעות בלתי תלויה בנוגע לבקשה הנוספת (בה לא הוגשה פנייה מוקדמת לבנק) ולשיטת הבנק לצורך כך לא נדרש אישורו של בית המשפט; ההתפתחות הדרמטית שאירעה מאז הגשת הבקשה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

לאישור המקורית ובעיקר חתימת ההסדרים עם הרשויות בארצות הברית; הרכב הוועדה והסמכויות שהוקנו לה שמבטיחים חופש פעולה והפעלת שיקול דעת עצמאי תוך הסתייעות בכל הגורמים הרלוונטיים.

9. נקודת המפנה מבחינת קבוצת הבנק הייתה החתימה על שני הסדרים עם הרשויות האמריקאיות ביום 22.12.2014: (א) הסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement (להלן: "DPA") לפיו לא תהיה הרשעה פלילית של קבוצת הבנק ובלבד שיתקיימו תנאים שונים הנקובים בהסדר; (ב) צו מוסכם עם הרשות לשירותים פיננסיים של מדינת ניו-יורק (להלן: "DFS").

על פי ההסדרים, תשלם קבוצת לאומי לרשויות הנוגעות בדבר סך כולל של 400 מיליון דולר.

10. יצוין כי במסגרת ה-DPA התחייבה קבוצת הבנק שלא לכפור בעובדות המפורטות ב-DPA בכל הליך המתנהל בעניין זה, כאשר הפרת התחייבות זו עשויה להוביל לסנקציות חמורות מצד הרשויות בארצות הברית אשר עשויות להתבטא, בין היתר, בחשיפת קבוצת הבנק לכתב אישום פלילי ואי השבת התשלום ששולם לרשויות האמריקאיות.

11. החלטת דירקטוריון הבנק להקמת ועדת תביעות בכפוף לאישור בית המשפט קבעה שמתפקידי הוועדה יהיה לבחון ולהמליץ לדירקטוריון הבנק על דרך הפעולה המשפטית הנכונה לבנק לאור מכלול הנסיבות וההליכים הנוגעים לפרשה, ובכלל זה לבחון:

א. האם להגיש, ובשם מי להגיש, תביעה או תביעות כנגד מי מנושאי המשרה או העובדים בעבר או בהווה בקבוצת הבנק, בגין נזקים שנגרמו לבנק בעטיים של האירועים נשוא ההסדרים.

ב. האם לחתור להסדר או הסדרים במסגרת ההליכים ובמידה שכן בשם מי ובאילו תנאים.

ג. האם להגיש תביעות כנגד מי מנושאי המשרה או העובדים בעבר או בהווה בקבוצת הבנק להחזרת בונוסים שניתנו על יסוד הרווחים שתאגידי הבנק הפיקו לאורך השנים מהלקוחות שביחס אליהם הבנק הגיע להסדרים עם הרשויות בארצות הברית.

12. המבקשים מפנים למספר החלטות ופסקי דין שניתנו בהליכים שונים החל מתנ"ג (מחוזי ת"א) 3443/02-03-12 בר עם נ' אל על נתבי אויר לישראל בע"מ (8.7.2014), בש"א (מחוזי נצ') 3443/02-03-12 משה סטולר נ' עופר שריה (9.3.2003), בש"א (מחוזי ת"א) 12930/03 בן עמי גלר נ' מדור בכרך

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

בע"מ (7.5.2006), ת"א (מחוזי ת"א) 1509/08 דוד חדד נ' פנינה בהרי (26.2.2010) ותנ"ג (מחוזי ת"א) 32489-02-12 רומן אלטמן נ' אורמת תעשיות בע"מ (3.10.2013) (להלן: "פרשת אלטמן"), ובהמשך הם מפנים אף למחקרים שפורסמו בארה"ב לגבי יעילות מוסד ועדת תביעות בלתי תלויה כמו גם להחלטה שניתנה בפרשת מרקעי תקשורת (ה"פ (מחוזי ת"א) 23126-06-13 מרקעי תקשורת בע"מ נ' גילת רשתות לוויין בע"מ (28.11.2013)) בה התייחסתי לאינטרס של ייעול ההליכים המשפטיים שבהקמת ועדת תביעות כאמור, עובר להגשת הבקשה לאישור.

המבקשים גם מפנים להחלטה בפרשת גוטליב בה התאפשר לחברה (באמצעות הוועדה) לבחון באופן ענייני את ההסדרים של אישור השכר של המשיבים שם תוך הסתייעות במומחים חיצוניים.

13. המבקשים מפרטים בהרחבה את הרכב הוועדה, סמכויותיה ולוחות הזמנים לפעולתה שמבטיחים את אי תלותה, מפנים לעובדה שהוועדה תוכל לדון בפרשת הלקוחות האמריקאים על כלל המורכבות שבה, תוך מתן אפשרות לבנק לבחון את הליכי קבלת ההחלטה שהיו נהוגים בעת הרלוונטית, ומציינים את העדר אפשרות לבנק למנות ועדת תביעות במועד מוקדם יותר וכי הבנק מוסמך להקים ועדת תביעות לצורך דיון בבקשה הנוספת (בה לא הוגש מכתב דרישה) ובמכתב דרישה נוסף שהופנה לבנק.

לבסוף עתרו המבקשים לעיכוב ההליכים בתיק למשך פרק זמן של ארבעה חודשים, עד לסיום עבודתה של ועדת התביעות.

14. הבקשה הוגשה כאמור לבית המשפט ימים מספר לפני מועד הדיון שנקבע לצורך שמיעת טענות כל באי כח הצדדים בשני התיקים, ומכאן שלא הייתה למשיבים (הם המבקשים בשתי הבקשות לאישור) אפשרות למסור תגובה מפורטת ומנומקת בכתב לאמור בבקשה טרם הדיון.

נוכח עובדה זו אפשרתי למשיבים בפתח הדיון לטעון בנדון תוך מתן אפשרות למשיבים להגיש תגובה מפורטת בכתב אם רצונם לעשות כן.

טיעוני הצדדים בדיון שהתקיים ביום 23.2.2015

15. בישיבה מיום 23.2.2015, שמעתי את טיעונו של עו"ד לשם שטען בהרחבה בנדון וחזר על כל מה שנטען בכתב כאשר הוא שם את הדגש על העובדה שלבנק לא הייתה אפשרות להקים ועדת תביעות קודם למועד שהתקבלה החלטת הדירקטוריון, הואיל והייתה הסכמה עם מגישי

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

הבקשה המקורית להגשת בקשה מתוקנת, בעוד שלגבי הבקשה הנוספת, לא נשלחה כל דרישה בכתב לבנק לפי הקבוע בסעיף 194 לחוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות").

הווה אומר, לטענת קבוצת הבנק הבקשה לאישור הנוספת הוגשה ללא שנשלח מכתב דרישה לבנק, בעוד שהבקשה לאישור המקורית ממילא תוקנה זה עתה ולא היתה לבנק אפשרות לשקול הקמת הוועדה עובר למועד שבו התקבלה ההחלטה על ידי הדירקטוריון.

עו"ד לשם טען כי יש לזכור שמדובר בתביעה שלבנק יש את הזכות להגישה במידה והוא בוחר לעשות כן, לאחר בדיקה של מכלול הטענות הנוספות על ידי המבקשים בבקשות לאישור, ואין כל הצדקה לשלול מהבנק את זכות היסוד שמוקנית לו לבדיקה ראשונית כאשר לא הייתה לקבוצת הבנק הזדמנות קודמת לעשות כן, וכל עוד קבוצת הבנק פועלת לבחינה ראויה, מקצועית ומקיפה של כל הטענות המועלות על ידי המבקשים וזאת כדי לאפשר לקבוצת הבנק לבחור את התיב ואת הדרך שבו היא תטפל בכל אותם ליקויים ומחדלים, כמו גם מתן אפשרות לקבוצת הבנק לבחון אפשרות של הגשת תביעות כנגד גורמים שונים, בין בבנק ובין מחוץ לבנק, שמעשיהם או מחדליהם תרמו לנזק שנגרם לבנק.

עו"ד לשם הוסיף וטען שמדובר בתביעה שבירורה הוא מורכב ומסורבל בהינתן העובדה שמדובר ב-44 משיבים בבקשת האישור הנוספת, הוועדה לא רק שתהא יעילה יותר בבירור הסוגיות הרלוונטיות, אלא יכולה לפעול בצורה חופשית, היא לא כבולה לדיני הראיות והפרוצדורה, היא תהא בעלת יכולת לקבל כל מסמך גם אם זה נופל תחת טענת חיסיון בנקאי כזה או אחר של לקוח, הוסיף וציין שקבוצת הבנק מוכנה לקחת על עצמה את ההתחייבות שהמלצות הוועדה יפורסמו ברבים, הרכב חברי הוועדה מבטיח שזו תהא ועדה בלתי תלויה של אנשי מקצוע שיבחנו בצורה עניינית ובלתי מגמתית את מכלול הטענות, הזמן שנקצב לעבודת הוועדה הוא קצר יחסית, פרק זמן של ארבעה חודשים.

16. באותו הדיון שמעתי טיעון קצר של יתר באי כח הצדדים כאשר עו"ד כספי לא הביע עמדה לגבי הקמת הוועדה, הוסיף וטען שאין זהות בין עמדת הבנק לבין עמדת נושאי המשרה בעת הרלוונטית ואולי גם יש ניגוד עניינים בין אלה לאלה, הדגיש את העובדה שההסדרים עם הרשויות בארצות הברית נכפו על הבנק, ההסדרים אינם מחייבים את נושאי המשרה כלל ועיקר משום שאלה אינם נוטלים אחריות כלשהי לפי הנטען בהסדרים. גם עו"ד אגמון לא הביע עמדה בנושא הקמת הוועדה אך ביקש שלא יתקיים דיון במקביל גם בפני הוועדה וגם בפני בית המשפט משום שמדובר בכפל הליכים. כך גם עו"ד ניר כהן. גם עו"ד אוריון הותיר העניין לשיקול דעת בית המשפט תוך הדגשה שהוא מבקש לשמור את זכות מרשיו להופיע בפני הוועדה ולטעון בפניה אם זו תוקם.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

הודעה בדבר עדכון הרכב ועדת התביעות

17. ביום 26.2.2015 הגיש הבנק לבית המשפט מודעה ובקשה בעניין הרכב הוועדה הבלתי תלויה. במסגרת מודעה זו צוין כי בדיון שהתקיים ביום 23.2.2015 הושמעו טענות באשר לקושי אפשרי בכהונתם בוועדה של פרופ' חנס ושל עו"ד סאמט וכי הבנק סבור כי אין ממש בטענות שהועלו. יחד עם זאת עדכן הבנק, כי בעקבות הטענות האמורות הודיע עו"ד סאמט שהוא מבקש שלא לכהן בוועדת התביעות (זאת על אף שהוא דוחה מכל וכל את הטענות שנטענו בדבר ניגוד עניינים בו הוא כביכול נתון) וכן כי פרופ' חנס ביקש אף הוא שלא לכהן בוועדה לאור הטענות שהועלו ביחס לכהונתו בה. הבנק ציין כי על מנת למנוע לזות שפתיים וכל טענה אפשרית אחרת ימונו לוועדת התביעות ד"ר סאמר חאגי' יחיא (חלף עו"ד סאמט) וד"ר פסרמן יוזפוב (חלף פרופ' חנס). ד"ר סאמר חאגי' יחיא החל לכהן כדירקטור בבנק זמן ממושך לאחר התקופה מושא חקירת הרשויות האמריקאיות, הוא בעל תואר ד"ר בכלכלה ותארים במשפטים, ראיית חשבון וכלכלה ומנהל עסקים. ד"ר פסרמן יוזפוב היא מומחית לדיני תאגידים, ניירות ערך ושוק ההון.

תגובות המבקשים בבקשות לאישור ותשובת הבנק לתגובות

18. בהמשך לדיון התקבלו שתי תגובות בכתב מטעם המשיבים, שהם המבקשים בשתי הבקשות לאישור, וזאת כהשלמה לטיעון בעל פה.

עוה"ד מנור ושמשי, ב"כ המבקש בבקשה לאישור המקורית, ביקשו להדגיש את העובדה שהתביעה נגד נושאי המשרה היא תביעה באופן אישי, בגין אחריותם האישית למעשים ומחדלים שייחסו הרשויות האמריקאיות לבנק, ולא בגין אחריותם הנגזרת מאחריות הבנק. כמו כן, בהתאם להסדרים עם הרשויות בארצות הברית נושאי המשרה אינם מנועים מלהעלות כל טענה שעומדת להם מפני התביעה הנגזרת ומפני טענות אישיות המופנות אליהם והעלאת טענות שכאלה לא מסכנת את הבנק בהפרת ההסכמים שכרת עם הרשויות שם, ועל כן אין חשש שעדות נושאי המשרה במסגרת ההליכים המשפטיים תגרום להפרת ההסכמים עליהם חתם הבנק עם הרשויות האמריקאיות.

עו"ד מנור הוסיף וציין שהעובדה שהבנק החליף שני חברי הוועדה - פרופ' חנס ועו"ד סאמט בד"ר לאה פסרמן יוזפוב ובד"ר חאגי' יחיא, הרי מבחינת עו"ד מנור די בהודעה זו כדי לגבש עמדה של המבקש בבקשה לאישור המקורית שאין לו התנגדות למינוי הוועדה ואין לו התנגדות להמתין לתוצאותיה, זאת כפוף לשמירה על מלוא זכויותיו וטענותיו בקשר עם מהותה של הוועדה ופועלה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

גם עוה"ד אבירם ובן מאיר, ב"כ המבקשים בבקשה לאישור הנוספת, הודיעו לבית המשפט שאינם מתנגדים למינוי ועדה בלתי תלויה בכפוף לשמירת הזכויות והטענות שיש למבקשים.

19. קבוצת הבנק לא הסתפקה בקבלת עמדתם של המשיבים שלא הביעו כאמור התנגדות למינוי הוועדה בהרכב ובתנאים שפורטו על ידי קבוצת הבנק, והגישה תשובה לתגובה שבה התייחסה בהרחבה לעובדה שחרף התחייבות קבוצת הבנק שלא ליתן הצהרה הסותרת את הפעולות בהן הודתה הקבוצה במסגרת ההסדרים, הרי אין הדבר כובל את ידיה של ועדת התביעות בבואה להחליט אילו המלצות ליתן לבנק לגבי אפשרות נקיטת הליכים משפטיים נגד נושא משרה כזה או אחר, ואין הדבר כובל את הדירקטוריון בבואו לדון בהמלצות הוועדה.

ועדת התביעות תהא רשאית לבחון את כל החומרים והמידע הנוגעים למעורבות כל גורם בפרשה לרבות חומרים החוסים תחת חיסיון זה או אחר ולקבוע לכאורה את מידת אחריותו, כאשר לא קיימת מניעה שהיא תגיע למסקנה עובדתית או משפטית שתיראה לה לגבי כל נושא משרה ספציפי, היא תבחן האם יש מקום להגיש תביעה נגד נושא משרה לאחר בדיקת הראיות והמידע שיש בידי הבנק, תבחן את מידת ידיעתם של הגורמים, ממי הם קיבלו הוראות לפעול, מה סיכויי הבנק להוכיח את אותם מעשים בבית המשפט ובאיזו מידה אותם מעשים מקימים עילת תביעה אזרחית, כאשר לפי ההסכם עם הרשויות האמריקאיות, החלטה של הוועדה שהתקבלה בתום לב לא תיחשב כהפרת ההסכם אם זאת תחליט על הגשת הליכים בתביעות פרטניות.

דיון:

רקע נורמטיבי - ועדת תביעות בלתי תלויה

20. הפרקטיקה של הקמת ועדות תביעה בלתי תלויות מקובלת בדין התאגידי בארצות הברית שם הוכרה הוועדה כגוף פנימי, מעין ועדת משנה של דירקטוריון התאגיד, שמטרתה לבחון טענות בעניין תביעות נגזרות של בעלי מניות כנגד חברי דירקטוריון אחרים. חברי הוועדה לרוב הם דירקטורים שלא היו מעורבים בפרשה נשוא התביעה הנגזרת ואינם תלויים באילו הקשורים לתביעה. על פי רוב מדובר בדירקטורים שהצטרפו לדירקטוריון לאחר התרחשות האירועים המדוברים נשוא התביעה הנגזרת, כאשר לעיתים אלה אף צורפו במיוחד לשם הקמת הוועדה וכן בדירקטורים בלתי תלויים או דירקטורים חיצוניים של החברה, בצירוף מומחה אחד או יותר מתחום המשפטי או הפיננסי, שגם הם מומחים בלתי תלויים בחברה וחיצוניים לה. לאחר דיון ובחינה של מכלול הנתונים הרלוונטיים חברי הוועדה יכולים להחליט אם לפעול להגשת תביעה או להגיע להסכמות כאלה ואחרות עם הנתבע או לזנוח את טענות התביעה לכאורה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

ביושבם בוועדת התביעות הבלתי תלויה שוקלים חברי הוועדה את השיקולים שנשקלים במצב הדברים הרגיל בידי דירקטוריון החברה, כאשר טובת החברה היא העומדת לנגד עיניהם. בכלל זה נדרשים חברי הוועדה לשורה רחבה של שיקולים משפטיים ועסקיים כאחד (בדבר השיקולים השונים ראה פסקאות 18-20 בפרשת אלטמן), לרבות טיב הבסיס העובדתי והמשפטי של התביעה הנדונה, שיעור הוצאות ניהול ההליך המשפטי (הוצאות כספיות, הוצאות הכרוכות בהקדשת משאבי החברה, זמן ניהול וכיו"ב), שיקולים של יכולת לגבות מן הנתבע את סכום התביעה (לעיתים זה נגזר מקיומו או העדרו של כיסוי ביטוחי) והשלכות העשויות להיות להגשת התביעה על ניהול החברה בעתיד, על שמה ועל המוניטין שלה (ראה פרשת אלטמן לעיל).

בפרשת אלטמן פסקה כב' השופטת רונן כי ככלל, החלטתו של הדירקטוריון לפי סעיף 195 לחוק החברות, לאחר שזה קיבל פניה ממבקש הבקשה לאישור תביעה נגזרת, חוסה תחת כלל "שיקול הדעת העסקי" (BJR - Business Judgment Rule), לפיכך, ככל שהחלטת הדירקטוריון ביחס לתביעה הנגזרת התקבלה בתום לב, באופן מיוזע ובהיעדר ניגוד עניינים, בית המשפט יטה שלא להתערב בה, אלא במקרים חריגים של חוסר סבירות קיצוני.

הקמת הוועדה נועדה בעצם לאפשר לחברה "לקבל בחזרה" את האפשרות לקבל החלטה בנוגע לניהול התביעה הנגזרת, היינו להפעיל שיקול דעת עצמאי.

סמכות מינוי ועדת תביעות בלתי תלויה בהתאם לדין ולפסיקה בישראל

21. החוק הישראלי אמנם מתייחס לסמכויות הדירקטוריון להקים ועדות מטעמו ולהאציל להן סמכויות כקבוע בסעיפים 110-113 לחוק החברות, אך הוא אינו מתייחס ספציפית לעניין ועדת תביעות בלתי תלויה. אולם, בתי המשפט כן התייחסו לסוגיה זו, כפי שיפורט בהמשך.

22. סעיף 110 לחוק החברות, שכותרתו "הקמת ועדות", קובע כדלקמן:

"110. (א) הדירקטוריון רשאי להקים ועדות דירקטוריון, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון.

(ב) בוועדת דירקטוריון שהדירקטוריון אצל לה מסמכויותיו, לא יכהן מי שאינו חבר דירקטוריון.

(ג) בוועדת דירקטוריון שתפקידה לייעץ לדירקטוריון או להמליץ בלבד, יכול שיכהנו גם מי שאינם חברי דירקטוריון אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון".

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

מכח סעיף 110(א) רשאי דירקטוריון חברה להאציל מסמכיותיו לוועדות מטעמו, אלא אם נקבע אחרת בתקנון החברה. הרכב של ועדה שכזו מוגדר בסעיפים 110(ב) ו-110(ג) לחוק החברות, כאשר סעיף 110(ב) קובע שבועדות שהואצלו להן מסמכיות הדירקטוריון יכהנו דירקטורים בלבד, וסעיף 243 לחוק החברות קובע שלפחות אחד מהם יהיה דירקטור חיצוני. סעיף 110(ג) לחוק החברות קובע שבועדת דירקטוריון, שתפקידה לייעץ לדירקטוריון או להמליץ בפניו בלבד, יכול שיכהנו גם מי שאינם חברי דירקטוריון, אלא אם נקבע אחרת בתקנון החברה.

מכח סעיף 110 לחוק החברות ניתן ללמוד גם על זכותו של דירקטוריון להקים ועדת תביעות בלתי תלויה.

23. בדיון שהתקיים בפני התגלעה מחלוקת בין באי כח הצדדים בנוגע לסמכות הדירקטוריון של הבנק להקים ועדה בלתי תלויה. בעניין זה ראיתי להפנות לסעיף 110(ג) לחוק החברות כאמור שמכוחו יכול הדירקטוריון ומוסמך הוא גם להקים ועדה שתמליץ ותייעץ לו על הדרך והאופן שבו ראוי לפעול מבלי שחברות בוועדה תותנה בחברות בדירקטוריון החברה, כפי שמבקש הבנק לעשות בענייננו.

אעיר כי ללא קשר להרכב חברה של ועדת תביעות בלתי תלויה כאמור, נראה כי יש לראות בוועדת תביעות בלתי תלויה כוועדה מייעצת בלבד לדירקטוריון (ולא כוועדה אשר הואצלו לה סמכיות מסמכיותיו) וזאת לאור המגבלות הקבועות בסעיף 112(א)(7) לחוק החברות בדבר הסמכיות שניתן להאציל לוועדות הדירקטוריון.

יוער ויודגש כי הפעלת הסמכות לפי סעיף 110(ג) לחוק החברות משמעה שהדירקטוריון החליט להקים ועדת תביעות בלתי תלויה במובן זה שתהא עצמאית, סמכיותיה ייקבעו על ידי הגוף שמינה אותה אך לעולם היא לא תהיה ועדה שיש לה סמכות לקבל החלטה, אלא לכל היותר סמכותה היא להמליץ בפני דירקטוריון החברה על האופן שבו זה ראוי לפעול במסגרת החלטתו בנוגע לתביעה הנגזרת.

מכיוון שמדובר בוועדה ממליצה ולא בוועדה בעלת סמכות החלטה, הרי שגם לאחר שהחליט על הקמת הוועדה על דירקטוריון החברה מוטלת החובה היורידית להפעיל את שיקול דעתו אם לאמץ את מסקנות הוועדה אם לאו. הסמכות והאחריות נתונות לדירקטוריון ולו בלבד, ולא לוועדה עצמה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

24. צא ולמד שמתוך גזירת עקרון זה, המלצות הוועדה אינן מחייבות את דירקטוריון החברה, מקל וחומר שהמלצות הוועדה וגם החלטת הדירקטוריון בעקבות קבלת המלצותיה, אינן מחייבות את בית המשפט.

בעוד שבנוגע להחלטות הדירקטוריון בית המשפט מפעיל שיקול דעתו ובוחן אם החלטת הדירקטוריון ביחס לתביעה הנגזרת התקבלה בתום לב, באופן מיועד ובהיעדר ניגוד עניינים, או אז בית המשפט יצמצם את מעורבותו בהחלטות שכאלה (כלל שיקול הדעת העסקי), הרי בכל הנוגע להתייחסות בית המשפט להמלצות הוועדה, אין להמלצות אלה כל משקל ומעמד עצמאי כל עוד הן לא עברו את מסננת החלטת הדירקטוריון.

25. **בפרשת גוטליב** נקבעו קווים מנחים לגבי ההכרה בהחלטותיה של ועדת תביעות בלתי תלויה, כאשר הנחת המוצא הינה שלדירקטוריון החברה יש את היכולת המקצועית לברור ביעילות בין אותן תביעות ראויות לבין תביעות הסרק, הנחת מוצא זו מתבססת כאמור על עקרון שיקול הדעת העסקי.

שם נקבע כי על בית המשפט לבחון את החלטת ועדת התביעות הבלתי תלויה בשני שלבים: **בשלב הראשון**, יש לבחון את עצמאות, תום לב וסבירות ההחלטה, זאת באמצעות בחינה של נקיטת פרוצדורות ומאמצים כנים של הוועדה. **בשלב השני**, יש לבחון את החלטת הוועדה לגופה. החומרה של הבחינה המהותית של החלטות הוועדה על ידי בית המשפט תיגזר לאחר שיתרשם בית המשפט מהממצאים שיעלו במסגרת השלב הראשון.

כך צוין שם (פסקאות 98-99 לפסק הדין) לגבי הפרמטרים שייבחנו במסגרת כל אחד משני השלבים [ההדגשות במקור]:

"אני סבור, כי על בית המשפט לבחון בבואו לאשר את השלב הראשון את הפרמטרים הבאים: מי יזם את הברור העובדתי שגיבש את עילת התביעה; מתי מונתה הוועדה (לפני או אחרי הגשת התביעה); מידת עצמאות הוועדה; היקף הסמכויות שהואצלו לוועדה ותוקף החלטותיה; האם חברי הוועדה מילאו תפקידים או קשורים באופן כלשהו לחברה כך שתלותם עשויה להיפגע; מתי החברים בה מונו (לפני או אחרי גיבוש עילת התביעה והגשת התביעה); האם הוועדה מורכבת ממומחים בתחום; מהם הפרוצדורות שנקטה החברה בבואה לחקור את הסוגיה שבפניה; והאם ניתנה לכל חברי הוועדה במה לשאלת שאלות והבעת דעות כדבעי במסגרת ליבון הסוגיה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

שבמחלוקת. אבהיר, כי רשימה זו איננה סגורה, ועל בית משפט לגזור מנסיבות העניין את הכרעתו.

בשלב השני, יש לבחון את החלטת הוועדה לגופה. במסגרת זו, תיבחן סבירות החלטת הוועדה ומידתיותה אל מול סיכויי התביעה וההטבות שהחברה עשויה להפיק ממנה".

מועד הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה והשפעתה על ההליך המשפטי

26. ככלל, חברה איננה נזקקת לאישור בית המשפט לצורך הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה (או להקמתה של כל ועדה באשר היא) ככל שזו מוקמת מכוח סעיף 110 לחוק החברות.

לפיכך, ועדת תביעות בלתי תלויה יכולה להיות מוקמת בטרם הוגשה הבקשה לאישור תביעה נגזרת וכן לאחר הגשת בקשה לאישור כאמור, ובשני המקרים לא יידרש אישור בית המשפט לצורך הקמתה. ואולם, למועד הקמת ועדת התביעות הבלתי תלויה (האם הוקמה טרם הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת או האם הוקמה לאחר שכבר הוגשה בקשה) תהא השפעה בכל הנוגע להשלכותיה של הקמת ועדה ולהמלצותיה על ההליך המשפטי, דהיינו האם יעוכבו ההליכים בתיק עד לקבלת המלצותיה של הוועדה ואיזה משקל, אם בכלל, יעניק בית המשפט להמלצותיה.

27. סעיף 194 לחוק החברות, שכותרתו "תנאים מוקדמים להגשת תביעה", קובע את דרישת הפניה המוקדמת לדירקטוריון החברה החלה על המעוניין להגיש תביעה נגזרת, כדלקמן [ההדגשות שלי, ח.כ.]. (להלן: "דרישת הפניה המוקדמת"):

"194. (א) כל בעל מניה וכל דירקטור בחברה (בפרק זה - תובע) רשאים להגיש תביעה נגזרת אם התקיימו הוראות סימן זה.

(ב) המעוניין להגיש תביעה נגזרת יפנה לחברה בכתב וידרוש ממנה כי תמצה את זכויותיה בדרך של הגשת תובענה (בפרק זה - דרישה).

(ג) דרישה תופנה ליושב ראש דירקטוריון החברה, ויפורטו בה העובדות היוצרות את עילת התביעה והנימוקים להגשתה.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב), המעוניין להגיש תביעה נגזרת אינו חייב לפנות בדרישה לחברה לפי הוראות אותו סעיף קטן, בהתקיים אחד מאלה:

(1) לאורגן החברה המוסמך להחליט על הגשת התביעה, עניין אישי בהחלטה, ואם האורגן כאמור מורכב מכמה יחידים - למחצית או יותר מיחידה האורגן עניין אישי בהחלטה;

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

(2) קיים חשש סביר כי פנייה בדרישה לחברה תפגע באפשרות לקבל את הסעד המבוקש".

סעיף 195 לחוק החברות קובע כיצד על החברה לפעול לאחר קבלת פניה מוקדמת כאמור:

"195. חברה שקיבלה דרישה רשאית לפעול באחת הדרכים האלה:

(1) לבצע פעולה או לקבל החלטה אשר כתוצאה ממנה נשמטת עילת התביעה;

(2) לדחות את דרישת התובע בנימוקים שיפורטו בהחלטתה;

(3) להחליט על הגשת תביעה".

מקום בו הוגשה פניה מוקדמת לחברה, ועדת התביעות הבלתי תלויה אמורה לדון ולהמליץ לדירקטוריון החברה בדבר הדרך לפעול, בהתאם לאפשרויות המנויות בסעיף 195 זה.

28. **דרך המלך הינה הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה עם קבלת מכתב הפניה המוקדמת מהתובע**

הנגזר, שכן הקמתה במועד זה מאיינת במידה רבה טענות בדבר רצון לגרם לסחבת ולמשיכת רגליים של החברה. ככל שהחלטת החברה להקים ועדת תביעות בלתי תלויה התקבלה בעקבות פניה מוקדמת של התובע הנגזר, הרי שבמקרה זה מוקמת הוועדה טרם הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת לבית המשפט, ובית המשפט עדיין איננו צד להליכים בין הצדדים.

ואולם, ככל שהחלטת החברה להקים ועדת תביעות בלתי תלויה התקבלה רק לאחר הגשת הבקשה לאישור תביעה נגזרת, דהיינו כבר מתקיים הליך בבית המשפט, על בית המשפט לשקול מה יהיו השלכות של הקמת ועדה כאמור על המשך ניהול ההליך המשפטי.

הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה לאחר שכבר הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת

29. ישנן נסיבות שונות בהן החלטה על הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה תבצע רק לאחר שהוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת, ובהן: לא נשלחה פניה מוקדמת לחברה בטרם הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת, בניגוד להוראות הדין; לא נשלחה פניה מוקדמת לחברה נוכח התקיימות תנאי סעיף 194(ד) לחוק החברות; החברה דחתה בתחילה את דרישת התובע (כאמור בסעיף 195(2) לחוק החברות) וכעת מבקשת היא לבחון את החלטתה מחדש.

בפרשת גוטליב, בה נידון מקרה בו מפאת ניגוד עניינים נמנע מתובע נגזר לפניה מוקדמת לדירקטוריון החברה, ציינתי (פסקה 103 לפסק הדין) [ההדגשות במקור]:

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

"... סבורני כי דרך המלך שעל בית המשפט להתוות, היא לאפשר את הקמת הוועדה במשורה ותוך שמירה על איזון שימנע, ככל הניתן, את השימוש לרעה במנגנון המוצע: לאחר הגשת התביעה הנגזרת, על החברה להגיש בקשה לשם הקמת הוועדה; הקמתה תותר כחריג ולא ככלל; על מנת לשכנע את בית המשפט בנחיצות הוועדה והתועלת שבהקמתה, על החברה לנהל הליך בירור מקדמי זוטא, במסגרתו עליה להצביע על נסיבות מיוחדות בתיק שמצדיקות את העברת בירור הטענות בחזרה למוסדות החברה.

טעמים אלו יכולים להיות כדלהלן: מורכבות התביעה; הזדקקות למומחיות בתחום הנתבע; פירוט של הרכב הוועדה והבטחת אי תלותה; לוח זמנים סביר לגיבושה והפעלתה; מדוע, בנסיבות העניין, מן הצדק להותיר את הבירור במסגרת מוסדותיה הפנימיים של החברה. הנטל להוכחת הטעמים האמורים, יוטל על כתפי החברה.

רשימה זו איננה סגורה ובית המשפט רשאי לשקול שיקולים נוספים בבואו להכריע בבקשה שתוגש בפניו. התובע הנגזר יהא רשאי להשיב לבקשה כנקוב בתקנות".

ודוק, החברה איננה נדרשת לאישורו של בית המשפט להקמת ועדת תביעות בלתי תלויה, גם ככל שזו מוקמת לאחר שכבר החל ההליך המשפטי, שכן כאמור לדירקטוריון זכות שבדין להקים ועדות דירקטוריון בכל עת. אולם, ברי כי בשלב שבו כבר החל ההליך המשפטי, על החברה להגיש לבית המשפט בקשה על מנת שתהא להקמתה של ועדת תביעות בלתי תלויה נפקות והשפעה כלשהיא (בהתאם להחלטתו של בית המשפט) על ההליך המשפטי. אי הגשת בקשה כאמור לבית המשפט משמעה כי דיוני הוועדה יתנהלו במקביל להליך המשפטי, הוועדה לא תשפיע על ההליך המשפטי, ותהווה מעין בדק בית פנימי שביצעה החברה.

30. ככל שהחברה מעוניינת להקים ועדת תביעות בלתי תלויה רק לאחר שהוגשה הבקשה לאישור תביעה נגזרת, ומבקשת מבית המשפט (כבענייננו) לעכב את ההליכים המשפטיים עד לקבלת המלצותיה של הוועדה, אזי יעמדו בפני בית המשפט מספר אפשרויות:

א. ככל שהתובע הנגזר מסכים לעיכוב הליכים עד לסיום עבודת הוועדה (כבענייננו), בית המשפט ייטה לאשר הסכמה זו (אלא אם בית המשפט יסבור שעיכוב הליכים לתקופה ארוכה הינו בלתי סביר או כי מסיבות אחרות עיכוב ההליכים איננו לטובת החברה).

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

ב. בהיעדר הסכמה לעיכוב הליכים על ידי התובע הנגזר, יכול בית המשפט להחליט כי חרף העובדה שהחלטה על הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה התקבלה לאחר הגשת הבקשה לאישור, יש מקום לעכב את ההליכים בתיק עד לקבלת החלטת דירקטוריון החברה בעקבות קבלת המלצותיה של ועדת התביעות הבלתי תלויה.

וידגש, כי במקרה שכזה, **מתן נפקות להקמתה של ועדת תביעות בלתי תלויה במסגרת ההליך המשפטי, יהיה חריג ולא הכלל**, ובית המשפט יעתר לבקשה במקרים חריגים, תוך שקילת שיקולים שונים, וביניהם: מדוע הוקמה הוועדה רק בשלב זה ולא בשלב מוקדם יותר (לאחר קבלת הפניה המוקדמת מהתובע הנגזר); מה הן הסמכויות אשר הוקנו לוועדה; הרכב הוועדה; הבטחת עצמאותה ואי תלותה של הוועדה; יכולתה של הוועדה לקבל כל מסמך ולזמן ולחקור כל נושא משרה או גורם אחר בחברה או הקשור בחברה; משך הזמן שהוקצה לעבודת הוועדה, בהתחשב בין היתר במורכבות התביעה, ועוד אי אילו שיקולים הרלוונטיים בנסיבות העניין כאשר טובת החברה היא המונחת לנגד עיניו של בית המשפט.

הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה אינה בגדר בונוס או הקלה שדירקטוריון החברה זוכה לקבל אלא יש בהחלטה זו כדי ליתן הצהרה ולהעביר מסר בדבר נכונות דירקטוריון החברה לשקול באופן עצמאי, מקיף, יסודי את כל הטענות שמועלות על ידי התובע הנגזר, כאשר לרוב יכולת החברה לבחון את התנהלותה ודרך קבלת ההחלטות במוסדותיה כמו גם בחינת מידת האחריות שיש לייחס לאורגנים שלה היא האפשרות המועדפת.

31. נוכח נסיבות המקרה דנן בו הועלו על ידי הבנק טענות כנגד הפניה המוקדמת אשר הופנתה אליו במסגרת ההליך דנן וטענות בדבר היעדר פניה מוקדמת על ידי התובע הנגזר בבקשה לאישור הנוספת, מצאתי לנכון להרחיב בכל הנוגע להשפעת פניה מוקדמת (או היעדרה) לפי סעיף 194 לחוק החברות, על שיקוליו של בית המשפט בבוחנו את הבקשה:

ככל שהתובע הנגזר לא הגיש ליו"ר דירקטוריון החברה פניה מוקדמת וזאת מטעמים שאינם מנויים בחוק, הרי נטיית בית המשפט תהא לבחון ביתר אהדה בקשה לעיכוב הליכים עקב הקמת ועדה בלתי תלויה שמוגשת לבית המשפט בשלב מקדמי של הדיון, שהרי זכות הוועדה לבחון את טענות התובע הנגזר היא זכות שמוקנית לה בדין והיא נשללת רק במידה ובית המשפט נוכח לדעת שאין קיימת הצדקה עניינית ראויה להגשת הבקשה לאישור בטרם פניה מוקדמת לחברה. דרישת הפניה המוקדמת איננה תנאי פורמאלי גרידא, אלא תנאי מהותי אשר מטרתו היא, בין היתר, לתת הזדמנות לדירקטוריון לדון ולהגיע להחלטה בעניין הגשת

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

התביעה, בלא מילוי דרישת הפניה המוקדמת לא ניתנת לחברה ההודמנות הנדרשת לדון בעניין בטרם יגיע הוא לפתחו של בית המשפט (ראו תנ"ג (מחוזי ת"א) 46924-05-11 ד"ר נ' פתאל (4.9.2012)).

אף אם הוגשה לחברה פניה מוקדמת כנדרש על פי סעיף 194 לחוק החברות וזו בחרה בתחילה לדחות את דרישת התובע או לא פעלה להשיב לפניה זו כמתחייב בסעיף 196 לחוק החברות, לטעמי, יכולות להיות נסיבות המצדיקות פניה של החברה לבית המשפט בדבר כוונתה להקים ועדת תביעות בלתי תלויה גם במקרה שכזה, ואין מקום לקבוע כלל החוסם את יכולתה של החברה לפנות לבית המשפט או לפעול בדרך עצמאית בלי פניה לבית המשפט ולהקים ועדת תביעות בלתי תלויה. אם הטענות בבקשה לאישור מביאים את דירקטוריון החברה לשקול מחדש את עמדתו אם "לאמץ" את התביעה הנגזרת אם לא, אין הצדקה למנוע מהדירקטוריון, אפריורית, לשקול בשנית את עמדתו ולקבל החלטה על הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה, ובית המשפט יבחן את הבקשה תוך שקילת השיקולים המנויים לעיל.

32. השאלה המשמעותית ביותר בכל הנוגע להקמת ועדת תביעות בלתי תלויה היא איזה משקל, אם בכלל, ייתן בית המשפט להמלצותיה לאחר שאלו אומצו (או שמא לא אומצו) על ידי דירקטוריון החברה.

טרם הגיעה השעה לדון בסוגיה זו במסגרת ההליך דנן, ואינני נדרש לסוגיה זו בשלב הנוכחי.

מן הכלל אל הפרט

33. כפי שפורט בהרחבה לעיל, דירקטוריון הבנק איננו נדרש לקבלת אישור בית המשפט לצורך הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה, ועדה מייעצת, אותה הוא רשאי להקים בהתאם לסעיף 110(ג) לחוק.

הווה אומר, שהגשת הבקשה לבית המשפט כפי שנעשה במקרה זה, לאישור ההליך של הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה, אינה מחויבת המציאות וגם אם בית המשפט היה דוחה את הבקשה לא היה בכך כדי לשלול מהדירקטוריון את אותה סמכות שהופעלה על ידו בעצם הקמת ועדה בלתי תלויה בהתאם לסמכותו בד"ר. יש לזכור שהסמכות, כמו גם האחריות, נתונות לדירקטוריון ולא לוועדה המייעצת.

כמו כן, יש להניח שמאחורי הבקשה עמד גם רצון של קבוצת הבנק לשכנע את בית המשפט שדירקטוריון הקבוצה פועל בתום לב שעה שהוא מבקש לרכוש בחזרה את הזכות המוקנית לו

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 815-09-13 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

על פי דין, אילו הייתה מוגשת לו פניה מוקדמת מטעם המבקש לבדוק את אופן התנהלות הקבוצה ויחידה בזמן אמת עוד בטרם הגשת הבקשה.

34. בענייננו החליט דירקטוריון הבנק להקים ועדת תביעות בלתי תלויה לאחר שכבר הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת ולאחר שהחל ההליך המשפטי (למעשה לאחר שכבר הוגשו שתי בקשות לאישור תביעה נגזרת) ומכאן כי עניינה של בקשה זו, הלכה למעשה, הוא עיכוב ההליכים המתנהלים לתקופה של ארבעה חודשים, על מנת לאפשר לוועדה לפעול ולהגיש את המלצותיה לדירקטוריון הבנק, והכל כמובן במטרה שבסופו של יום המלצותיה יובאו גם בפני בית המשפט אשר ישקול את המשקל שיש להעניק להן.

התובעים הנגזרים בשני ההליכים מסכימים לעיכוב ההליכים עד לסיום עבודת ועדת התביעות הבלתי תלויה, ונטייתו של בית המשפט היא כאמור לאשר הסכמה שכזו.

35. על אף הסכמת הצדדים, ראיתי לנכון להוסיף, מעבר לנדרש, כי הנסיבות דנן הן נסיבות ראויות להקמת ועדת תביעות בלתי תלויה, אף במועד הנוכחי לאחר שכבר הוגשו הבקשות לאישור, זאת נוכח הסיבות בגינן הוחלט להקים הוועדה רק עתה, הסמכויות אשר הוענקו לה, הרכבה, הבטחת עצמאותה ועוד נימוקים כפי שאפרט להלן:

36. הבנק ציין והסביר מדוע ההחלטה להקים ועדת תביעות התקבלה רק כעת, לאחר שכבר הוגשו בקשות לאישור תביעות נגזרות. הבנק ציין כי בבקשה לאישור המקורית אכן הוגשה לבנק פניה מקדמית אולם ציין כי היתה בעיתיות בעיתוי בו הוגשה, עת החקירה של הרשויות האמריקאיות היתה בעיצומה והבנק לא ידע לאן יגיעו הדברים בסופו של יום, אילו מעשים ייוחסו לבנק, אם יושג הסדר ומה יהיו תנאיו, ולכן הדרישה נדחתה על ידי הבנק. כמו כן, מאז הוגשה הפניה המוקדמת הוגשה בקשה לאישור מתוקנת בעקבות ההסדרים שהיתה שונה באופן משמעותי מהבקשה לאישור המקורית. הבקשה לאישור המתוקנת הוגשה על פי ההסכמה המוקדמת בין עו"ד מנור לבין ב"כ המשיבים דאז בשים לב לשינויים והתמורות שחלו מאז הגשת הבקשה לאישור המקורית ועד למועד בו הודיעו הצדדים על הסכמתם להגשת כתבי טענות מתוקנים.

לעניין הבקשה לאישור הנוספת (תנ"ג 68211-12-14) אין מחלוקת שזו הוגשה ללא פניה מוקדמת לבנק בהתאם לאמור בסעיף 194 לחוק החברות. עו"ד אבירם ניסה לשכנע את בית המשפט שהגשת הבקשה לאישור ללא פניה מוקדמת לחברה היא תולדה של העובדה שכבר הוגשה הבקשה לאישור המקורית על ידי עו"ד מנור ועל כן מה טעם יש בעצם הגשת פניה מוקדמת שכזו.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

אין ביכולתי לקבל טענה זו של עו"ד אבירם, שהרי בצד העלאת טענה זו שכבר הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית על ידי עו"ד מנור בשלהי שנת 2013, טוען עו"ד אבירם במקביל גם טענה לפיה הבקשה לאישור המקורית שהוגשה על ידי עו"ד מנור אינה קיימת יותר ואין לה תוחלת ותכלית. כיצד יכולות לדור שתי טענות עובדתיות סותרות זו בצד זו שנטענות לגבי אותו הליך, הדבר לא מובן לי ועל כן לא אוכל לקבל את הטענה שלא היה מקום לפנות בפניה מוקדמת לחברה אם עו"ד אבירם לא ראה בבקשה לאישור המקורית משום בקשה לגיטימית.

37. כאמור, בית המשפט צריך לבחון את מועד הקמתה של הוועדה ומתי התקבלה החלטה על ידי הדירקטוריון ומדוע התקבלה החלטה במועד שבו התקבלה, כאשר ברי כי דרך המלך היא הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה בעקבות קבלת הפניה המוקדמת שהוגשה בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות.

מקובלים עלי נימוקי הבנק בעניין זה בדבר העיתוי הבעייתי בו הוגשה הפניה המוקדמת במסגרת הבקשה לאישור המקורית, עת חקירת הרשויות האמריקאיות היתה בעיצומה והשוני שבין הבקשה לאישור המקורית לזו המתוקנת, שינויים המצדיקים את רצון דירקטוריון הבנק לשקול מחדש את עמדתו ולבחון באילו הליכים נכון לעמדתו לנקוט. כמו כן, בבקשה לאישור הנוספת לא הוגשה פניה מקדמית כלל.

החלטת הבנק בדבר הקמת ועדת תביעות התקבלה כחודש וחצי לאחר שהוגשה הבקשה לאישור המתוקנת ולאחר שהוגשה הבקשה לאישור הנוספת, לאור מורכבות ההליכים מדובר בפרק זמן לא ארוך שאינו נגוע בשיהוי ניכר.

38. בנסיבות העניין, כאשר ברור מאליו שהחלטה על הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה אינה מצריכה אישור של בית המשפט אך יש בה משום הצהרת כוונות מטעם קבוצת הבנק לבצע בדק יסודי, מקיף, עצמאי ובלתי תלוי על ידי ועדה שמורכבת מבעלי מומחיות בתחום הרלוונטי שהינם עצמאיים ובלתי תלויים, ועדה שהוסמכה על ידי דירקטוריון החברה לבצע כל בדיקה, לבחון כל מסמך ולזמן כל נושא משרה או עובד בקבוצת הבנק, ועדה שרשאית גם לעיין במסמכים שחוסים תחת חסיונות שונים, לשכור שירותים של בעלי מקצוע עצמאיים לפי שיקול דעת הוועדה עצמה מבלי שאלה יהיו קשורים בקשר ישיר או עקיף עם הבנק או עובדים איתו - הרי עמדתם של המשיבים שלא יתנגדו להקמת הוועדה היא אך סבירה בנסיבות העניין.

39. טעם משמעותי נוסף שעל בית המשפט לשקול בבואו להכריע בבקשה להקמת ועדת תביעות בלתי תלויה הוא **עד כמה הקמת הוועדה תעכב את הדיונים בבית המשפט.**

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

תנ"ג 13-09-815 לנואל נ' מאור ואח'

תיק חיצוני:

הבנק ביקש לעכב את ההליכים בתיק למשך ארבעה חודשים כדי לאפשר לוועדת התביעות הבלתי תלויה לפעול ולהגיש את המלצותיה לדירקטוריון. פרק זמן של ארבעה חודשים בענייננו הוא פרק זמן סביר מאוד, והדעת נותנת שהוועדה תידרש לקיים דיונים רבים ותכופים כדי לגבש המלצה לדירקטוריון תוך פרק זמן קצר.

סוף דבר:

40. אשר על כן, מצאתי כאמור לרשום בפניי את עתירת קבוצת הבנק שדירקטוריון הקבוצה החליט על הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה.

כמו כן, אני נעתר לבקשה ומעכב את המשך הדיון בפניי לפרק זמן של ארבעה חודשים מיום מתן החלטה זו.

ראיתי לציין את הנכונות של דירקטוריון הבנק שהצהיר על כוונתו לפרסם את ממצאי בדיקת הוועדה הבלתי תלויה ברבים כהצהרה שתומכת בהצהרות הקבוצה בדבר כנות צעדיה ורצונה לבחון את התנהלות הממשל התאגידי בעת הרלוונטית, כמו גם את אחריותם לנזק של גורמים שונים בקבוצה.

41. המשיבים יגישו תגובה לבקשה לאישור בתוך 30 ימים לאחר החלטת דירקטוריון הבנק בנוגע לממצאי הוועדה, ולא יאוחר מיום 23.8.1015. תשובה לתגובות תוגש תוך 14 ימים לאחר מכן.

42. אני קובע את התיק להמשך דיון ליום 20.9.2015 בשעה 9:00.

ניתנה היום, כ' אדר תשע"ה, 11 מרץ 2015, בהעדר הצדדים.

חתימה